

**SPECIAL MOTION OF THANKS TO MR. SPEAKER FOR HIS
DISTINGUISHED SERVICES IN THE CHAIR FROM 15TH
MARCH 1962.**

Sri S. R. KANTHI (Minister for Education).—Sir, I beg to move :

“ That the thanks of this Assembly be given to Mr. Speaker for his distinguished services in the Chair from 15th March, 1962 ; that he be assured that this Assembly greatly appreciates the zeal, ability and impartiality with which he has discharged the duties of his high office and the judgment and firmness with which he has maintained its privileges and dignity ; and that this Assembly desires to place on record its deep and abiding sense of gratitude for the courtesy and attention which he has uniformly shown to its members, which has earned him the respect and esteem of all sections of this Assembly.”

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

“ That the thanks of this Assembly be given to Mr. Speaker for his distinguished services in the Chair from 15th March, 1962 ; that he be assured that this Assembly greatly appreciates the zeal, ability and impartiality with which he has discharged the duties of his high office and the judgment and firmness with which he has maintained its privileges and dignity ; and that this Assembly desires to place on record its deep and abiding sense of gratitude for the courtesy and attention which he has uniformly shown to its members, which has earned him the respect and esteem of all sections of this Assembly.”

†**Sri S. R. KANTHI.**—Sir, this motion ought to have been moved by the Hon'ble Chief Minister. As he is not keeping well, it has been my task that I move this motion and I am very glad that the task has fallen on my shoulders. I think that it is on account of God's blessings that I have been called upon to move this motion. You remember Sir, that I was responsible to a certain extent in inducing you to accept this high office. I was at that time, the stop-gap Chief Minister and I thought that no less a person than your good self should occupy the Chair because I myself knew the value of this Chair and the exalted position with which it is associated. You agreed to the proposal and you were unanimously elected by the Hon'ble Members of this House as the Speaker of this august House.

Sir, looking to the record of the past five years, I feel the judgment and the decision of the House to elect you to this high office has been very correct and it has paid high dividends. Sir, at one time, I was also the Speaker and occupied the Chair for a period of five years. I know the difficult situation and the difficult task which the Chair is called upon to undertake. You have during the last five years had not

(SRI S. R. KANTHI)

only adorned the Chair, but also saw to it that the Assembly of the Mysore State has gone from strength to strength and I must say without exaggeration that the Mysore Legislative Assembly under your guidance has earned such a good name that the other States say that there is an Assembly which is not only very good, but correct in its attitude. Sir, you have looked upon us with the same eye, the same sense of responsibility and impartiality. You have been the repository of the privileges, rights and duties of this House. You have represented the House in the way that high-stature person can do justice to this office. You have given us new traditions and functions and continued the old traditions and functions and given us guidance and decisions on matters of difficult nature which can be said to be permanent decisions which find a place in the annals of the parliamentary procedure.

Sir, I must say that when the history of this Legislature is being written your name as Speaker will stand very high and it would be a sort of inspiration to all of us. Sir, you not only created the interest, rights and privileges in all sections of the House, but in doing so, you never lacked a sense of wit and humour. Even as early as yesterday, the proceedings were so good, so full of humour and wit in spite of the serious nature of the debate. That goes to your credit because it is possible that at a given time the emotions on either side of the House was running very high, it is the task of the Speaker at that time to restrain Members, which task during the last five years, you have performed with admirable proficiency.

Sir, I must also congratulate the Members of this House on both sides that they did their work and performed their responsibilities with the sense that was required of them. After all, Sir, this House is not a pulpit. It is not a congregation of religious human beings. It is a congregation of persons with human feelings with a mind, with a heart and with a brain, and as such they talked in this House as was in consonance with their spirit. But you Sir, always brought a sense of responsibility to the proceedings and inculcated in us a sense of understanding, tolerance, compromise and a sense of give and take. All these are high virtues and I am sure that in course of time the subsequent Speakers will emulate the great qualities with which you are endowed.

At this time Sir, I must also say a few words of high appreciation about my friend the Deputy Speaker and my Hon'ble friend the Leader of the Opposition. The Hon'ble Deputy Speaker did his best under you. I am sure he has learnt many things in regard to procedure and difficulties and how to solve them.

At the same time. I am grateful to the Leader of the Opposition for showing a high sense of responsibility. We know Sir, the Leader of the Opposition is a very good man. Sometimes he used to give himself up

to emotions. It is possible because human beings are prone to emotions. But soon after, a high sense of responsibility dawned on him and he used to come down. Sir, I must also congratulate all the members of this House on both sides for the excellent work they did during the last five years. That is why, under your able guidance, this House has risen in the estimation of persons elsewhere in our country. I was recently in Delhi Sir, where I heard a good meed of praise saying that the Mysore Legislative Assembly has done its best and it is a House which has to be copied elsewhere. I do not exaggerate. This came from no less a person, who is a very distinguished man in Delhi and I retorted saying that it is all due to the Hon'ble Speaker Mr. Vaikunta Beliga under whose guidance we are all working. That shows the great qualities of leadership that you have been endowed with and the great qualities of tolerance and compromise that you have exhibited during the last five years.

I hope that you will again appear on the scene as Speaker. At the same time, I know Sir, many more things about your private life and I always wish... ..

Mr. SPEAKER.—Please do not expose my private life !

Sri S. R. KANTHI.—Sir, I am sure, wherever you go, whatever you do, you will do the best, and we wish a long life and great prosperity in your future career.

I must also express my word of thanks for the Office. I myself had been associated with the office for full five years and I know how hard-working and sincere these people are, and how amiable and simple. I have not heard Members complaining against them, small complaints are bound to be there. But complaints of a serious nature have not been uttered against the office of the Legislature. And the new Secretary, Mr. Hanumanthappa is a person whom I have known for a long time. and longer than my self, you know him. Sir, I tried to bring him here. It was not possible. We have been lucky in getting him here and his services to the Legislature Department and also to this House are unique.

I hope Sir, that when Members are re-elected or when new Members come, they value the office and the high services that are being rendered by them.

I thank you Sir, for the excellent services you have done and the office and Hon'ble Members on either side of the House for the excellent piece of work that they have turned out during the last five years.

1-00 P.M.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಪಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ಸಭಾನಾಯಕರು ಮುಂದಿನಂತಹ ನಿರ್ಣಯ—ನಮ್ಮ ಸಭಾಪತಿಗಳಾಗಿರುವ ತಾವು ಈ ನಮ್ಮ ಸಭೆಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು 1962ನೇ ಮಾರ್ಚ್ 15ನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಈ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು ಆ ದೀವಿಗೆಯ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಮೈಸೂರು ಶಾಸನ ಸಭೆ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯವಿಧಾಯಕ ಸಭೆ ಎಂದು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದೇಚೆಗೆ ಇದು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಾಗಿ 1957ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ರಾಜ್ಯಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿ ಕೊಂಡಂತೆ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಇಂತಹ ಶಾಸನ ಸಭೆಯು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕುವರೆ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರ ನಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದಾಗ, ನ್ಯಾಯವಾದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ, ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅತಿ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಮಗಿರುವ ವಿಶೇಷವಾದ ನ್ಯಾಯದ ಅನುಭವ ದಿಂದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದೀರಿ. ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಸಭೆಯು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತಾವು ಯಾವ ಪಾರ್ಷ್ವಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಆಯ್ಕೆ ಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪಾರ್ಷ್ವಗೂ ಸೇರದಂತೆ ಇದ್ದು, ನ್ಯಾಯದ ಬೆಳಕನ್ನು ನಮಗೆ ರಾಜ್ಯ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನಾವಾದರೂ ಅನೇಕ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದಾಗ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದಾಗ ನಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತಮಗೆ ಬುಣಿಯಾಗಿ ದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಇರುವ ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕುವರೆ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ವಿಚಾರ ಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲ ತಂದಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದಾಗ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಾವು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ತಮಗೆ ಬುಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಮೈಸೂರು ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಇದೇ ಕಡೆಯ ಅಧಿವೇಶನ ವಾದುದರಿಂದ ನಾವು ಇಂದು ನಮ್ಮ ಗೌರವವನ್ನು ತಮಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಾತನಾಡಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಿದಾಗ ತಮಗೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡಲು ಆಸೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ತಮಗೆ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೂ ತಾವು ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೇ ನೋಡಿದುವಂತೆ, ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಅಧಿವೇಶನ ಆರಂಭವಾದರೆ ಅದು ಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ಎಂದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯಕಾಲ ಆರು ಗಂಟೆಯವರೆಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಇಲ್ಲ ಏನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಲಿಸಿದ್ದೀರಿ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಹರಿಸದೆ ಬಹು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆ ತಮಗೆ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ತಾವು ಈಗಿನ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೇವರು ತಮಗೆ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಸ್ಥಾನ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಮುಂದೆ ಯಾರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬಂದರೂ ಸರಿಯೇ ಅವರು ಈ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಆಲಂಕರಿಸಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ತಾವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅಂತಹ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಉತ್ತಮ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚರ್ಚೆ ಈ ಮೈಸೂರು ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ತಾವು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಈ ಸಭೆಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರ ಪರವಾಗಿ ತಮಗೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ದೇವರು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ತಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಕಾಶೀವರ್.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಸಭೆಯ ನಾಯಕರು ನಮ್ಮ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಗ್ಗೆ ತಂದಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾವು ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಏನೆಂದರೆ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿಯವರೇ ಸಭಾನಾಯಕರ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ತಾವು ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದೀರಿ

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಎಂತಹ ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದರೂ ಅದಳತ ಪಕ್ಷದವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದವರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ಅಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇಂತಹ ತಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು ಆಯರಾರೋಗ್ಯಗಳನ್ನು ದೇವರು ಕರುಣಿಸಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಲಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲ ಎಂದು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕವರು ಯಾವ ಒಂದು ಪಾರ್ಷ್ವಗೇ ಸೇರಿ ಅವರು ಆರಿಸಿ ಬಂದರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಯಾವ ಪಾರ್ಷ್ವಗೇ ಸೇರಿದವರೂ ಅಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾಡಿದೆಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅದೇ ರೀತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಇದರಂತೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋಪಾಲಗೌಡರೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅದರಂತೆ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬರುವವರು ಎವರೋಧವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದೂ ನೂತನಗಳನ್ನು ಆಗ ಸಭಾನಾಯಕರಿಗೂ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆವು. ಎಂದರೆ ನಾನು ಪಾರ್ಷ್ವ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂದು ಮನವಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆವು. ಮುಂದೆ ಅದೇನಾಯಿತೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವೀಕರವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬರುವವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರಿವು ಇರುವವರನ್ನು ನುರಿತವರನ್ನು ಆರಿಸತಕ್ಕ ಪರಿಪಾಠ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ, ಅದು ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಬರೀ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಹಾಗೂ ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಗುರಿ ಎರಡೂ ಒಂದೇ. ದೇಶದ ಹಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇಶದ ಜನತೆ ಸಂತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕು ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರದ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರ ದೋಷಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೇ ಎನಾ ಬೇರೇನಲ್ಲ. ಇದು ಬಹು ಮುಖ್ಯ. ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕಳೆದ ನಾರ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ತೋರಿಸತಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಇವುತು ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈಗಾರಾದರೂ ಹೇಳುವುದು ಎರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಯಾವಾಗ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದರೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದವರು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸರಕಾರ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ತಾವು ಅಂತಹ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಇದ್ದರೆ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ರೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಕ್ಕಾಗಿ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೇ ಎನಾ ಬೇರೇನಲ್ಲ. ತಾವು ಹೋಗುವ ದಾರಿ, ನಾವು ಹೋಗುವುದೂ ಒಂದೇ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ದೇಶದ ಅದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರಬೇಕು ಮತ್ತು ಜನಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೇ ಹೊರತು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ತಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇದರಲ್ಲೂ ಇದು ಕೊನೆಯ ಸಲ ಅಭಿವೇಶನ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿಜವು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ದೇಶದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಈ ಇರಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರೂ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಪಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಮಗೂ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ (ಹೆಬ್ಬಾರು).—ಶ್ರೀಮೇ, ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಾವು ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗುವವನ್ನು ಆಲಂಕರಿಸಿ ಈ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಶಂಸೆ ಸತ್ಕರಿಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ತಾವು ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಅಂತಹ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಸಭೆಯ ಅಭಿವೇಶನ ನಡೆಯುವ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ. ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಹಳ ಜನ ಯುವಕರು ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಬಂದರು, ಯುವಕರ ಪರವಾಗಿ ನಾನು

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ಣ)

ತಮಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಈ ಯುವಕರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಸರಕಾರದ ಲೋಪ ದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಾಗ ತಾವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೆ ಮಾಡಿ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅಭಿನಂದನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಾವು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗದ ವಾತಾವರಣ ಬಂದಾಗ ಬಹಳ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ ಯುವಕ ಶಾಸಕರಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ತಾವು ಬಹಳ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳಾಗಿ ಬಹಳ ಅನುಭವಿಗಳು ಆಗಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲೂ ಬಹಳ ನುರಿತವರಾಗಿ, ಎಂತಹ ತಕರಾರು ತೊಡಕುಗಳು ಬಂದಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಬೆಳಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲವರೆಗೂ ವಯಸ್ಸಿನ ಗಣನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಾದರೂ ಒಂದು ಧೃಢ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ಆದರ್ಶಕರವಾದುದು. ತಾವು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಉನ್ನತವಾದಂತಹ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇನ್ನೂ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನವೆಂದರೆ ಲೋಕಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರತಕ್ಕಂಥದ್ದು. ಆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ತಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಲೆಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಸಭೆ ನಡೆಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಹಾಯಕಾಂಗಗಳಾದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯರಿಗೆ, ಡಿಪ್ಯೂಟಿ ಸ್ಪೀಕರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ನೌಕರವರ್ಗದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ಯುವಕ ಶಾಸಕರ ಪರವಾಗಿ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ಕರುಣಿಸಲೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಬಿ. ರಾಜಯ್ಯ (ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, 1962ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಾವು ನಮ್ಮ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿಯ ಘನಕೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ; ಮತ್ತು, ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಸದವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೂಡ ಏಕರೀತಿಯಿಂದ ತಾವು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ನಾನು ತಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾದ ರೀತಿಯ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯೇಟ್ ಎನ್‌ಟಿಆರ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಗುರುತರವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅದು ಯಾವ ವಿಧವಾದಂತಹ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಉನ್ನತವಾದ ಧೈಯವನ್ನು ತಾವು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅದಲ್ಲದೆ, ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕ ಒಂದು ಸದವಕಾಶವನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಅದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಯುವಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಯುವಕ ಶಾಸಕರು ನಮ್ಮೇಶ ಬಂದಾಗ, ಉದ್ವೇಗಗೊಂಡಾಗ ಅವರನ್ನು ತಾವು ತಮ್ಮ ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ, ಸಹನೆಯಿಂದ, ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಶಾಂತಚಿತ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಎಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ್ಯೂ ಈ ಚಳಿವಳಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನೂ, ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್ ರೈಸ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ರೇವೆನ್ಯೂ ಸದಸ್ಯರನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಮೈಕ್ಸ್ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಮುಕ್ಯಾಂಶಪ್ರವರನ್ನೂ ಹತೋಟಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಇಂಥ ಸದಸ್ಯರ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಾಗಲೀ, ಅವರ ಕೇಳಿಕೆಗಾಗಲೀ, ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸಮಂಜಸವಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ರಚನಾತ್ಮಕವಾದಂತಹ ಟೀಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆಯೋ, ಆ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಆಪ್ತಕೃತವಾಗಿರತಕ್ಕಂತಹ ಟೀಕೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಸಾಕಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಮತ್ತು ಈ

ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನೊಂದು ಪಟ್ಟಿಕ್ ಅಕೌಂಟ್ ಕಮಿಷನಾಗಲೀ, ಎನ್ಸಿಮೇಟ್ ಕಮಿಷನಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಅತ್ಯುರನ್ ಕಮಿಷನಾಗಲೀ, ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಆ ಶಿಫಾರಸುಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಚೆರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮಿಂದ ಆಗಾಗ್ಯೂ ಏನೊಂದು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಬಂದಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಈ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಬೀಳ್ಕೊಡಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲೇ ಆಗಲೀ, ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಅಥವಾ ಎರೋಡ ಪಕ್ಷ, ಎಲ್ಲ ಏನಾದರೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಅನಿವಾರ್ಯ ವಾತಾವರಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮರೆಯತಕ್ಕದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ದೇಶದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಹೊತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಶಾಸಕರಾಗಿರಲು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಂತೆ ಬಂದಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬಹಳ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತಾವು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿದ್ದೀರಿ. ತಮ್ಮಂತಹ ಅನುಭವಿಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಶಾಲಹೃದಯದವರಿಂದ, ನಮಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದುದು ನಮ್ಮ ಒಂದು ಭಾಗ್ಯವೆಂದು ನಾನಾದರೂ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ತಮಗೆ ದೇವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿ, ಆಯುಶ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸೇವೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒದಗಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಮ್ಮೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಈ ದೇಶದ ಕೆಲಸವನ್ನು, ಅವರು ಎಲ್ಲೆಯೇ ಇರಲಿ, ನಾವು ಭಾರತೀಯರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡೋಣ; ಕೊನೆಯದಾಗಿ ತಮಗೆ, ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ವಂದನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† Sri P. F. D'MELLOW (Nominated).—Mr. Speaker, I am deeply conscious of the great privilege that has been given to me to associate myself with the sentiments that have been expressed on this motion, Sir, as the hon'ble Minister who moved the motion has correctly stated. the office of the Speaker is viewed as repository of all the rights and privileges of the House. If I may add, it is more so in respect of those of the minority opinions. Mr. Speaker, representing as I do a microscopic minority opinion, I am deeply conscious of how much I owe to you and through you to the House and to the Government for the kindness and courtesy extended to me and I have always believed that it was so because of your attitude to the opinions of even those of us who happen to sit so distant from you. I am conscious of the kindness that the Government through you have shown towards the opinions of the minority that I have the honour to represent, particularly the kindness shown in my pleadings on behalf of education. I know that in associating myself with the sentiments expressed about you, I am voicing the opinion of a large number of people outside. You and the Deputy Speaker during the last five years and if I may add this august House, have demonstrated to many doubting Thomases in the World that Parliamentary Democracy is in no danger of leaving our land and that it has taken deep root and we the minority are grateful. I thank you once again and thank the Government.

† ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ (ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ದಿವಸ ನಾವು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಬಂದು ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯ ದಿವಸ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವ್ಯಸನಕರವಾದ ದಿವಸ. ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಆಗಲಿ ಹೋಗತಕ್ಕಂಥ ದಿವಸ. ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಇರತಕ್ಕಂಥವರನ್ನು ಆಗಲಿ ಬಹು ದೂರ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಪುನಃ ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೆಲವರು ಬರಬಹುದು ಅಥವಾ ಬಾರದೆ

(ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ)

ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಗಲ ಹೋಗುವಾಗ ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜನಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ದೇವರು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ 5 ವರ್ಷ ಕಾಲ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿಯವರು ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ನಮಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಬದುಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಅಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಇಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು ಆಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಡುಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇವರು ಇದಕ್ಕೂ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಷ್ಟು ವಯಸ್ಸು ಆದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ನಿಜವಾಗಿ ಯುವಕರಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಜನ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಸಂತೋಷ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮತ್ತೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದರೂ ಸಂತೋಷ. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದವಿ ದೊರಕಲಿ, ಸುದೀರ್ಘ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ ದೇವರು ಅವರಿಗೆ ಕರುಣಿಸಲಿ, ಸಕಲ ವಿಧ ವಾದ ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಾವೋಷಿ.—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಸ್ಪೀಕರ್ ಆದಮೇಲೆ ಈ ತಮ್ಮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಡೆಲೆಗೇಟ್ಸ್, ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದಂಥ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ಈ ನಮ್ಮ ಸಭೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇದು ಇಡೀ ಏಷಿಯಾದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಆಗಿದೆ. ತಾವು ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿ ಈ ಕಳೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಗಾಂಧೀಯುಕ್ತ ಪರ್ವನಾಲಿಟಿ ಅಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ಹೇಳ ಬಹುದು. ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ, ತಾವು ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದಾಗ ಈ ಸಭೆಯು ವಿಪುಲಭವಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ತಾವು ಈ ಸಭೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಕೂಡ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆ ಸ್ಪೈರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಗೆ ಮುಖದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ಸ್ವೈಲನ್ಸ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ. ಈ ಸ್ವೈಲನ್ಸ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಕಳೆ ತರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಗಮನ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತೀರಿ. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ನಾವು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಾ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಕೂಡ ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಶಾಂತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಾವು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ಇದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲೆ ಸಭೆಯು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ 'Ayes have it', 'Noes have it' ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಕೂಡ ಸ್ವೈಲನ್ಸ್ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದೂ ಕೂಡ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಸಲ ತರುವಣ ಸದಸ್ಯರು ರೇಗಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿ ದರೂ ಕೂಡ ಈ ಸಭೆಯ ಘನತೆ ಗಾಂಧೀರವರನ್ನು ತಾವು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವಿರಿ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ನಾನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ತಾವು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಆಗುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಆಶೆ. ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದರೂ ಸಂತೋಷ. ಇದಕ್ಕೂ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಭೆ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ತಾವು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಾದ ನಾವು ಸರಕಾರವನ್ನು ಟೀಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಯ ಮೇಲೂ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಾಗಿ ದೈವ ಇಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತಿನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ಸಂತಾಪ ಆಗಿರು ವುದು ಅಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾವ ಯಾವುದು ಸಿಕ್ಕ ಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದಿಂದ ಪಡೆಯಲು ನಾವು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸರಕಾರ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡು ದಿ ಒಂದು ತಪ್ಪು. ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಘನತೆ ಗಾಂಧೀರವರ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಮಾದರಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ

ದ್ದೀರಿ, ಅವಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಈ ಅನೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀಮತಿ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ ಹಿರೇಮಠ (ಗಾಂಧಿನಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ತಾವು ಈ ಐದು ವರ್ಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಪೂರ್ಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನೂ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರನ್ನೂ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಒಂದು ಕಠಿಣವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ, ಬಂದಾಗ ತಾವು ನಗೆ ಮುಖದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಡಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾವು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಸಭೆ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇಂಥ ಒಂದು ಅಪರೂಪ ವಾದ ಶಕ್ತಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಐದು ವರ್ಷ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಯಾವ ಬೇಧ ಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ತಮಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನಾಡಿ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉನ್ನತ ಪದವಿಗೆ ಬಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ವಂತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳಗಲ ದೇವರು ನಿಮಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಯುಷ್ಯ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದವಿ ದೊರೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಮಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ (ಕಡೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಈ ಸಭೆಯ ಕೊನೆ ದಿವಸ ಇದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಭೆಯ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಪರವಾಗಿ, ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿ ಅವರು ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ.

1-30 P.M.

ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಈ ಅಧಿಕಾರ ಪದವಿಗಿಳಿದಾಗ ನಾವು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದ ಹೊಗಳಿದ್ದೆವು, ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಈ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಆ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವುಗಳೇ ಹೊರತು ಯಾವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಅಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿ ಅವರು ಈ ಕಡೆಯವರನ್ನು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ನಾಯಕರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಅವರಿಗೂ ಕೂಡ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು. ಅದೇ ರೀತಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ಆ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರನ್ನು, ಆ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿವರರನ್ನು— ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಯಂಗ್ ಬ್ಲಡ್ ಮಂತ್ರಿಗಳಿದ್ದಾರೆ—ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಡ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಿಂದ ನಾವು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ಏನು ಸಭೆ ಎಂದರೆ ಏನು, ನಾವು ಬೇರೊಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಸಂಗವಾದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿಗಾದರೂ ನೋವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ನೋವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅಂಥದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಮರೆ ಯಿುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಾವು ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಚುನಾವಣೆಗೆ ಹೋದಾಗಲೂ ಕೂಡ, ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಚುನಾವಣೆಯ ಮಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಚುನಾವಣೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಚುನಾವಣೆಯ ಮಟ್ಟ, ನಮ್ಮ ಚುನಾವಣೆಯ ಪ್ರಚಾರ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಬೇಕು, ಬಹಳ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಸಣ್ಣ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ನಮ್ಮ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಷ್ಟು ಜನ ಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿ ಬರ ಬಹುದು, ಬಾರದೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವರ್ತನೆ ಏನು, ನಾವು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಈ ದಿನ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಹೊಸ

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ಮರುಳಪ್ಪ)

ಹೇಟಿಮ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಣಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತೀರ್ಮಾನ ವಿಶೇಷ ಉಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲದೆ, 'ನೊ' ಎಂದು ಯಾರೂ ಹೇಳದೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾವ ಪಕ್ಷ ಪಂಗಡಗಳಿಗೂ ಸೇರದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಎಲ್ಲ ಯಾದರೂ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು. ಅದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾಂಗದತ್ತವಾದ ಅವಕಾಶ ವಿದ್ಯೋಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯದು. ಇರಲಿ, ಬಡಲಿ, ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನಾವು ಹಾಕಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತಾಗಬೇಕು. ಅಂಥ ಒಂದು ಸಂಪ್ರ ದಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷಮಹಾಶಯರೇ, ತಾವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಸಭೆಗೆ ಬಹಳ ಕಳೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದೀರಿ, ನಮ್ಮ ಮಟ್ಟವನ್ನೂ ಏರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಮ್ಮ ಸಭೆಯ ಮಟ್ಟ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಬಹಳ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ, ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಇಂಥ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಪಡೆದಂಥ ಈ ಸಭೆ, ನಮ್ಮ ದೇಶ ಬಹಳ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಯಾದುದು, ಇದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸ್ನೇಹಿತರೂ, ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಹಳ ಸಹಕಾರಿಗಳಾದ ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯವರದಿಗಾರರಿಗೂ ಅಭಿನಂದಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಹಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ದಕ್ಷತೆ ಯಿಂದ ಸಭೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೀರಿ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿ ತಮಗೆ ದೊರೆಯಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಮಗೂ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೂ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ವಿ. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ (ಧಾರವಾಡ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಗಳೇ, ಈ ಮನೆಯ ಬಹಳ ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿಯವರು ತಂದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೈತ್ಯಾರ್ಪಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಂಥ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೈತ್ಯಾರ್ಪಕವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಡೀ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಂಥ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಕಳೆದಂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲೇ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದಾಗ ಮುಂಬೈ ಒಂದು ಡೆಲಿಗೇಷನ್ ಹೋಗುವಂಥ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದು, ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯವರನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ಮಂತ್ರಿಗಳಾದವರು ಅವರ ಕಾಲನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಚುಟ್ಟು ಸೇದುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿರುವವರು ಮಂತ್ರಿ ಗಳಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಇರಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆತ ಕಡೆ ಹೋದೆವು. ಆಗ ಅವರು ಏಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆವು. ಅವರು ಒಮ್ಮರೇ ಚುಟ್ಟುವನ್ನು ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಒರಿಸಿ, ನಾನೇ ಮಂತ್ರಿ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಾಧಾರಣ ನಿಮಗೆ 70-72 ವಯಸ್ಸಿರ ಬಹುದು—ನಿಮ್ಮ ನಡವಳಿಕೆ, ಆ ಸ್ಟೈಲ್, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಇಂಥವರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ನಾವು ಕನ್ನಡಿಗರು ಧನ್ಯ ಜನರು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಮನೆಗೆ ನೀವೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದುದಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರೂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕಂಠಿ ಅವರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೂ ನಾನು ಧನ್ಯವಾದ ಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಬಾಳೆಗೆ ಅವರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಸಲವೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂಡುವಾಗ, ಚಾ ಕೂಡುವಾಗ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ತಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಟ್ರೀನಿಂಗ್ ಫಲವಾಗಿ ತಾವು ಇಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದೀರಿ ಈ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಚಾಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ತಾವು ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನಾವು ಸಾಯುವ ತನಕ ಮರೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಇನ್ನು ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ನವರು ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಾದವರು ಅವಕಾಶವಾಡಿ ಒಂದು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇಲ್ಲೂಕೂಡ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಟೀಕೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಕ್ರಿಯಾರೋಪವನ್ನು ಯಾವಾಗ ತರಬೇಕು, ಹೇಗೆ ತರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಶ್ರಮಿಸಿ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆಯೂ ಕೂಡ ಅವರೇ ಇನ್ನೂ 5 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿಯನ್ನೊಲಂಕರಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಮ್ಮದು ಮಾದರಿ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿದೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಪೇಷರ್ ವೈಟಿನಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡಿದರು, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರ ಕಿವಿ ಕಡಿದರಂತೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಕುರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊಡೆದಾಟಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರಂತೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದೊಂದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಮಾದರಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಎಲ್ಲರೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡುಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣವರರು ಒಳ್ಳೆಯ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸ್ಟೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಏನು ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಅವರದೇ ಒಂದು ಶೈಲಿ, ಮುಕ್ಕಣ್ಣುಪ್ಪನವರ ಭಾಷಣವಾದರೋ ಟೀಕೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆ, ರೇವಣಸಿದ್ಧಪ್ಪನವರು ಹಾಸ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಸಭೆಯನ್ನು ನಗೆಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಗರ್ಜೆ ಮರುಳಪ್ಪದವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಭಯಂಕರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಳೆದ 5 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗೌರವವಿದೆ, ಅವರು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಒಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿಮಾನ ಕೋರಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಭೇದಭಾವನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನೊಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದಾಗಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬಾರದು. ಇಲ್ಲೇ ಈ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಶೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ಕೆಲವನಾಡಲು ಅವಕಾಶವಾಡಿಕೊಡಬಹುದು. ಅವರು ಧರಿಸುವ ಡೈಸ್, ರಾಂಗ್ ಕೋಟ್ ನೋಡಿದರೆ ರೋಕನಭಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಜ್ಞಾಪಕ ಬರುತ್ತದೆ, ರೋಕನಭಯವು ಕೊಡುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅನೇಕ ರೂಲಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಕೂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧಾನಮಂಡಲದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯವರು ಸಹ ಬಹಳ ಯೋಗ್ಯರು, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಗೌರವ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಸಭೆಯ ಗೌರವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು ಬಹಳವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಪೈಕಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರೋ ಏನೋ ತಿಳಿಯದು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭಗವಂತನು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೊಡರೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ,

† ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ಗೌಡ.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯಮುಂದಿರುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೈತೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಈಗಾಗಲೇ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಕಳೆಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ವನಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷವೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಶಾಂತ ವಾತಾವರಣ, ಒಳ್ಳೆಯ ಹವೆ ಮತ್ತು

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ಗೌಡ)

ನುಸಜ್ಜಿತವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ವಿಧಾನಸೌಧ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಶಾಸನಸಭೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಯಾವತ್ತೂ ಅಲಂಕರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಪರಿಣತ ಹಾಗೂ ಪಂಡಿತೋತ್ತಮರಾದ ಬಾಳಿಗಾರವರು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಂತರ ತಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ, ಪೂರ್ಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ತರ್ಕಬದ್ಧವಾದ ನಿರ್ಣಯಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಆ ಮಹಿಳೆಯು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† Sri S. M. KRISHNA (Maddur).—Sir, permit me to associate myself with the sentiments expressed by Mr. Kanthi and Mr. Sivappa and others. Parliamentary democracy is on trial in our country. Forces can be seen which are strenuously working to undermine the prestige of parliamentary institutions in our country. In this crucial hour it was given to this House under your able leadership to establish some of the most acceptable principles of a well-conducted Legislative Assembly. Sir, I know that speakership is not a bed of roses. You have to weigh the claims and counterclaims of one group or the other, but the devotion, the energy, the skill, the hard work you were able to summon to this endeavour has gone a long way to establish this Legislature as one of the very best in our country and this is no small credit. This is an achievement of a life time of a single person. Sir, when we go back, we can go back with the supreme satisfaction that when parliamentary democracy was at its maximum peril every one of us sitting here in this House ran to the rescue and honour of parliamentary democracy in this State and in this country.

When you were first elected to this high and esteemed office I had the privilege of congratulating you then. Then I very humbly recalled the great name of the great Speaker of the Indian Parliament Sri Mavalankar. I said that your cap, your stature and your demeanour all bring back to my memory Mr. Speaker Mavalankar. Would it be too much if I give expression to my fond hope that in days to come you might be called upon to sit in the very seat which Mavalankar has vacated. With these few Words I offer my personal thanks to you for the guidance which you have given to some of us.

The Deputy Speaker of whom we are so fond because he is so close to us and yet so far away from us, has also been courteous, generous and at times more than accommodative. So I offer my sincere thanks to him also.

Our thanks are also due to the Secretary of the Legislature Sri Hanumanthappa and his able assistants and to the staff of the Legislature. Some of us are so closely associated and knit with these people who sit here that every time we turn to our right we see the faces of these smiling men. They were always extremely cooperative with us. They were also to put up with our shortcomings. So I sincerely express our deep debt of gratitude to every one in the staff of the Legislature.

If I may make a particular reference to the Leader of the Opposition who happens to be my leader, and the Leader of the House, Sri S. Nijalingappa who is not here today, though I belong to the Opposition, I have had very cordial relationship with the Government. At times I have been one of the most bitter critics of the Government—even today I am a bitter critic—, but criticisms are on principles, criticisms are on policies and criticisms are on omissions and commissions of the Government. Mr. Kanthi has been the principal recipient of some of the brick-bats that I offered. I hold him in the highest esteem; I have no personal rancour. I have charged him for omissions and commissions, but Mr. Kanthi has been able to bear the criticism with a smile. Like that so many others have offered criticisms. If Mr. Lakkappa has made certain personal criticisms against some of the Ministers, let me assure them on behalf of Mr. Lakkappa that he did not have any ill-will to any of the Ministers in his yesterday's performance.

We go back to the electorate again. Let us bury our ill feelings as it is fit to be buried. We will part as well-meaning friends and patriots and when we come back here we will again get together on this great pilgrimage of building a better India, a better country and better parliamentary institution.

Thank you, Sir.

†ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಆರ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ (ಗಂಡಸಿ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ರಾಮ ನವಮಿ ದಿವಸ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ರಾಮ ನವಮಿ ದಿವಸ ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲಿ—ಬಂಡಿತವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—ರಾಮ ದೇವರ ಅಂಶ ಸ್ವರೂಪರೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು. ವೈಕುಂಠ ಬಾಳಿಗಾ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ವೈಕುಂಠದ ವೈಭವ ತಂದು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ತಮ್ಮಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿರತಕ್ಕಂಥಾದ್ದನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವಮಾನದ ಪರ್ಯಂತ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಪರಮಾತ್ಮನು ತಮಗೆ ದೀರ್ಘ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಿ ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಪಂಡಗಾವಿ (ಗೋಕಾಕ್).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯು ಐದು ವರ್ಷ ಅವಧಿಯ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಇರತಕ್ಕ ಈ ಸಭೆಯು ಪರಂಪರೆ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉನ್ನತ ಪರಂಪರೆ ಆದರ್ಶ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ತಮ್ಮೊಡನೆ ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷ ಈ ಸಭೆಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಸದವಕಾಶ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ವಿಧಾನ ಸಭೆಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅನೇಕ ಪರಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಾಜರಿದ್ದೆನು. ಈ ಸಭೆಗೆ ತಮ್ಮಂಥವರು ಸ್ಪೀಕರ್ ಆಗಿರುವುದು ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಎಂದು ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಅಂಥ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದವರು ಎಂದು ರೋಗ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಜ್ಞಾನ ವೈದ್ಯರೂ ವಯೋ ವೈದ್ಯರೂ ಆದ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಂಥ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಉನ್ನತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ ಈ ತರಹದ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಮ್ಮ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯ ಉನ್ನತ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ಸತ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಎಂದು ಒಳ್ಳೇ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕಳೆದ 10 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಡುಮುಟ್ಟಿದ ಗಿಡವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆದು ಗಾಢ ಮಾತು ಇರುವ ಹಾಗೆ ತಮಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲದ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನೂ ಅರಿತುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ

(ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಪಂಡಗಾವಿ)

ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಚ್ಚರಿ ಪಡಬೇಕು. ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ದುಡಿದು ಅನೇಕ ಕಠಿಣ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಒಕ್ಕಲತನ, ಹಣೆ ನ ಗಿಡ ಹಚ್ಚುವುದು, ಬಂದರು ವಿಷಯ, ರಸ್ತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಕಳೆದ ಎಂಟುಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲೆಯೂ ತಮ್ಮ ಕೈವಾಡ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅಷ್ಟು ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಒರುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ದೇಶ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮಿಂದ ಕಲಿತಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಆದರ್ಶ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ತಾವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರ್ಶ ಪ್ರಾಯರಾಗಿರಿದ್ದೀರಿ. ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗಾಗಿ ದೇಶ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದು ಪಾಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಸಭೆಯ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಕೀರ್ತಿ ಬೆಳಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಉತ್ತಮ ನಾಯಕರು ಒಳ್ಳೇ ನಾಯಕರು ನಮಗೆ ದೊರಕಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ನಮಗೆ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪನವರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ನಾಯಕರಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಇನ್ನಾರೂ ದುಡಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರೂ ಕೂಡ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾಗಿ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಣೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಟೀಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಅನೇಕರು ಕುಲಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಾಗಲಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅಸೆಂಬ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯು ಒಂದು ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ ಅದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಕಛೇರಿಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದವರು ಮತ್ತು ಈಗ ಇರತಕ್ಕವರು ಎಲ್ಲರೂ ನಮಗೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಮಾರ್ಗ ದರ್ಶಕರಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪರಿಪಾಠಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಶಾಸನ ಸಭಾ ಕಛೇರಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಮರ್ಗದವರೂ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ಕಮಿಟಿಗಳಿವೆ, ಆ ಕಮಿಟಿಗಳ ಧೈರ್ಯವೂ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರೂ ನನಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೂ ಸಹಾ ನಾನು ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ ಹಾಗೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಅವರು ಇತರ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೂ ಸಹಾ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

2-00 P.M.

† Sri M. SRINIVASA NAIK (Sullia).—I associate myself in the high and kind sentiments expressed about your leadership and lead given to establish high parliamentary traditions in this August House. I do not want to touch the other aspects because there is no time. I would say that you acted with energy and devotion as Minister and Speaker. There is no aspect of developmental work that has not drawn your attention. You devoted your attention for the development of Agriculture, Fisheries and industries in the State. You have taken the entire State as your constituency and worked with devotion. You have exhibited your skill both in Ministership and Speakership. You have brought admiration from all over the country to this August House. You have conducted the House in a most orderly way and all Legislatures

should copy this. You have contributed a lot to the State specially to the South Kanara by occupying this exalted position. Once again I thank you for the opportunity given to me to speak on this occasion. May God give you long life, health, prosperity and strength to associate yourself in the development of the State.

MR. SPEAKER.—I must apologise to the House for keeping them till this late hour—it is nearly 2 P. M. now. I did not imagine that so much of time would be taken up for this item on the agenda. In the first place I must say that when this subject was included, my mind was a bit uneasy. But the Secretary prevailed on me saying that it is perfectly customary and therefore it may not be proper not to include it. I was trying to spend all the time available for the day on other items allowing the work to go on till 12.40 P. M. then to allow only 15 minutes for this item. But I miscalculated and that is why I am apologising to you.

One thing that is abundantly clear is that I have not found it difficult to maintain discipline. Some times I have raised my voice perhaps to an undesirable extent which was not proper in keeping the decorum of the House. But during these two hours the members have expressed so many good things about me. I do not really deserve so much of what has been stated. I know it is out of the abundance of the goodness of the hon'ble members and their affection to me that they have said so much. If there is anything for which we can take credit, may I say, that is for the product, the work transacted on the Floor of the House and the manner in which it has been done, that has earned the appreciation, perhaps in some quarters even admiration both outside not only in the public but among those who are well experienced in parliamentary life and who are perhaps the members of the Legislatures elsewhere. That product is the property of this House and not mine because I never participated nor was I expected to participate either in the debate or in the voting. It is the policies that have been enunciated by the Government that have been criticised by the members, agreed upon by them or objected to by them and that has been responsible for earning for this House that high encomium. It is wrong to think that the work is done by the Government.

In the first place the Government is not something different from the legislature. The Government is an Agent of the Legislature. If the Legislature does not give sanction the Government can do little or nothing. In so doing there are norms in a democracy. But it is to be remembered whatever may be the norms, every member has got a right to participate in the debate and the result is that of the House and not of any party whatsoever. It is therefore admitted that those that are actually engaged in the work on the Floor of the House would arrive at a decision and that decision is the decision of the House and not that of the Government alone, and it is open to the House to refuse any thing at any time and give any suggestions to the Government. But the way

(Mr. SPEAKER)

that the parties are trying to discharge their duties looks as though they are perpetually trying to differ from each other and trying to say that what has been done is not proper. That is absolutely necessary. The very purpose of the opposition is to see that not a single paise of the public is mis-spent and anything done by the Government is not done wrongly. When I was called upon by my esteemed friend Mr. Kanthi to become the Speaker, I hesitated. The Office of the Speaker requires certain good qualities, infinite patience, calmness, persuasion and maintenance of temper. He should never lose temper even under the provocative circumstances and he should have profound knowledge of the procedural matters.

I must confess that after I entered into the office, I found my ignorance was colossal, my knowledge was little. But I tried to make it up by trying to absorb as much information as possible by reading as many books as possible, on the subject in the course of my conducting the House I might have committed some mistakes. While presiding over the House I must have made unkind remarks, and given curt replies and I might have been a little unkind to the members. Despite all that they have shown me infinite affection and regard. If I have been able to carry on the work of the House, well it is only on account of the co-operation that has been given to me. I venture to say that no Speaker in any Assembly can assert that he will be able to carry on the work without the co-operation of the entire House. It may be minority it may be the majority. The majority should carry on the work with the co-operation of the minority. The Speaker can never function without the co-operation of the majority and the minority or the entire House. Neither the minority can ever feel that the Speaker can ever carry on without them.

It has been my endeavour and I have said more than once that it is not a question of carrying on the items in the agenda but carrying on the House with me and that I think has given me, has earned for me the abundant affection of members. If there is anything that has been said either here or elsewhere in Bangalor or in Mysore State or elsewhere it is in appreciation of the work done in the House as a whole. There is no separate work done by the Speaker. Therefore, there should be no hasty thinking about it in saying that it is the Speaker that has done this, that it is the Speaker that has built up the status of the House or level of the debate. The Speaker carries the least of burden and he tries to raise it high and tries to help the members by placing at the disposal of the members technical knowledge and procedural matters and never goes beyond that.

I have heard words of appreciation or praise with regard to the work that has been done by this legislature during my tenure of five years. All the credit goes to the entire House, to all the Members

collectively and individually. In the discharge of work, the co-operation that I have received from the Leader of the House and the Leader of the Opposition is almost infinite. The Leader of the House by his presence, by his guidance, by his sage advice, by his personality, by his character, has guided me; at any rate I have received limitless help and guidance from him. But for him, I would not have been able to do what I have been attempting to do and the little that I have been able to achieve. I must certainly thank him for the guidance and co-operation that he has given. Equally so is the Leader of the Opposition. The Leader of the House and the Leader of the Opposition occupy two important places. The Leader of the Opposition, Sri Sivappa has at no time without any exception failed to extend to me his co-operation, his infinite help whenever I needed it and I must sincerely say that I very much appreciate and I am thankful to him and I express my gratitude to him. There are also floor Leaders of the various parties. Every one of them has fully co-operated with me. May be, there might have been a few occasions, a fleeting time of a couple of minutes which pale into insignificance over the entire length of the period during which we have assembled and carried on debate, perhaps the percentage is 0.001% it is only during these tense moments; there might have prevailed impressions in the minds of some that I am wrong and I might have felt that others are wrong. But deep down either in the hearts of the Members or in my own heart, there is nothing but affection and nothing but a desire to see that the status of the House is maintained high and I have been able to do it on account of the co-operation of the floor leaders, individual senior members and also individual independent members and the Ruling Party all the help that they could give me. I must therefore say that every help that I have received alone has been the source of strength and it is that help that came to my rescue. Otherwise, I would have floundered.

I must say I have derived infinite inspiration from my predecessor in my office, Sri S. R. Kanthi. It was a peculiar good fortune to take charge of the House at a time soon after Reorganisation when a fusion of five parts took place and when a multitude of vexed problems were there to be faced and they had to be reconciled. The independence of the Legislature was there. How much he has tried and how much he has been able to achieve! I then realised what infinite patience he must have exercised in trying to achieve what he has done. He got all the co-operation from the then Government and was able to achieve it, but the practical side of it dawned upon me after I took this office. I thought I would be able to go a step further in the matter of the independence of the Legislature. I thought I had almost succeeded, but I must say that I found I had not the capacity to see it through. I hope in the years to come it will come about because it is a universally well accepted principle that the Legislature Secretariat should be independent of the executive.

(MR. SPEAKER)

My Deputy Speaker had always treated me as a beloved brother would treat an elder brother. At no time had he failed to respond to my request though I did not give him more chances to be in the Chair to guide the deliberations. I wish I had given him ! It was remarked that my sitting here had demonstrated that I have got a certain amount of vivacity, stamina and all that. But I may tell you that happiness lies in work; energy gets generated when we work. If on the other hand, we do not work, particularly intellectual work that we are doing, we do not feel happy. The Deputy Speaker has so wisely guided the deliberations. I was very happy to hear words of thanks tendered to him. May I say to the Deputy Speaker that I am grateful to him for the good work that he has done ?

Speaking of the panel of Chairmen, I must say that very little chance was given to them. It was only in the first year, or perhaps in the Second year that they had been given some chances. But later on it had been a mere formality to announce the panel of Chairmen.

Very many committees have been appointed. The Chairman of every committee has done very good work. The quality of work and their depth of study and the reports that they have submitted go to show what immense work they have done. The work which the House should have done but for the heavy work-load has been done by these committees which redounds to their credit and the reports that have been presented to the House had been of infinite help. I wish to thank the Chairmen of all the committees.

To my good friends the whips, I must say I owe a deep debt of gratitude to them for co-ordinating the work. Time and again, I have seen them assemble more than once in a day for the purpose of allowing time for the purpose of determining which members will speak and in what order. Through out good co-ordination has taken place here. The high level of the debate to a large extent is attributable to that. I might have been a little unkind to them by saying: "have whips vanished into the thin air". All that I wanted to impress upon them was to see that they helped me. The work they have done is really infinite and excellent.

The Legislature Secretariat has been very properly appreciated for its good services rendered. I am the best judge of that. The work that has been transacted here is preceded by splendid immense work while receiving questions, shaping them or sending them for replies. Every hour of work that is done on the floor of the House is preceded by perhaps 50 hours or 100 hours of infinite patience of the staff. They have done their duty and I am sure now at this moment, I have the permission of the House to convey to the staff their sincere thanks for the good work that has been done.

One matter has been an obsession with me. That is what is called the Library Service and the services of the Legislature with regard to their work by way of assistance, giving information, statistics or points that will be helpful in the debate. That I have been attempting to improve. I do not wish to say anything, because every Member I suppose, has got a brief note I got circulated. I would certainly like a little more attention to be bestowed because it will help Members to adduce proper arguments on the floor of the House without making incorrect statements on facts.

I have now to conclude by making a personal expression of gratitude to you all. None of you, regardless of party affiliations have ever treated me as someone apart from you. You have treated me as one of you, always with a smile and abundant affection. I respect that as an asset which I could not get elsewhere. That treasure I have been able to get here. I can only say that I am grateful to you.

Expressions were made of my continuance or otherwise. I will not touch on that aspect. I would rather keep quiet on that. But I am glad that suggestions were thrown out that the convention that the Speaker's seat should be uncontested, but at the same time, we have to remember one thing. The convention that is supposed to exist in England is under a slightly different set of circumstances. There is but only one legislature there. The complications that exist in our country are not there. Even there, the conventions are not firm; and party affiliations and certain other matters are still in a state of flux and therefore it is not easy to establish a convention.

The Press has always been helpful to us and they have always reflected the work of the House exceedingly well, fairly and absolutely as an accurate report. Whatever they might criticise with regard to certain matters, they have criticised. But reporting has been done well and there has been no occasion for any particular complaint nor has there been any case where I have had to question them and deal with any matter either of breach of privilege or contempt of the House by their projecting a wrong image of the House outside. I would certainly like to say on behalf of the House to the Press: 'you have helped us considerably'. We are grateful to the press because we have to build the country by joint endeavour, as Sri S.M. Krishna put it, all of us, Members, the Press, the Legislature, every one of us are responsible. We have dedicated ourselves to that great endeavour.

To those that are facing the elections, I would like to say: 'May you succeed'. I wish you well regardless of party affiliations because from the first day I was elected to this Office, I have had no party affiliations. That does not mean that I wish this party should be defeated or that party should be defeated. It is my greetings to you all as an individual who has been living with you in this House for the last five years in such endearing affectionate terms, we really feel sad to part

(MR. SPEAKER)

personally, I have never considered myself aloof. I am grateful to you for the affection shown to me.

I will now adjourn the House *sine die*.

The House adjourned sine die at Twenty-five Minutes past Two of the Clock.